

Plaatselijke aanduiding monument

Van Dulckenstraat 18-20

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

3253

Redengevende omschrijving van het monument

INLEIDING

Complexje van winkel-woonhuis en voormalige burgersmederij.

Van Dulckenstraat 18-20 is gelegen in de wijk Bottendaal en is waarschijnlijk in 1901 of 1902 gebouwd. In 1901 werd door C. Janssen een vergunning in het kader van de Hinderwet aangevraagd voor het oprichten van een smederij. In 1903 adverteerde de eigenaar al in de Gelderlander met een *Magazijn van Fornuizen, Brandkasten, Kachels enz. Reparatie-inrichting*. Op het dakbeschot van de smederij is 'Carnaval 1906' geschilderd.

In het voorhuis bevond zich de winkelruimte waar de gesmede producten werden verkocht. De smid woonde op de verdiepingen. In het achterhuis bevond zich de burgersmederij. Een burgersmederij verrichtte vooral onderhoud aan haarden, kachels en fornuizen die gemaakt waren in fabrieken. De toebehoren werden meestal in de burgersmederij zelf gemaakt.

De wijk Bottendaal is onderdeel van de negentiende-eeuwse stadsuitleg. In dit deel van de stadsuitleg werden vanaf 1895 veel woningen voor geschoolden gebouwd, die werkten in één van de nabijgelegen fabrieken of hun eigen werkplaatsen hadden. De combinatie van woon-werkpanden is kenmerkend voor Bottendaal.

OMSCHRIJVING VAN HET MONUMENT

Het complexje bestaat uit een voorhuis met op de begane grond een winkelruimte en op de verdiepingen een woning, een tussenlid met keuken en een achterhuis waarin de voormalige burgersmederij was gevestigd.

Het voorhuis bestaat uit twee bouwlagen en een zolder onder een plat dak met aan de voorzijde een dakschild met dakkapel. De voorgevel heeft een hardstenen plint en is opgemetseld met bruine bakstenen en voorzien van siermetselwerk in gele en rode verblendstenen in de vorm van lisenen, horizontale gekleurde banden en uitkragende decoratieve elementen onder de dakgoot. De geprofileerde dakgoot op klossen beëindigd de voorgevel. Op de begane grond bevindt zich een winkelpui, met de ingang naar de winkel en de woning Van Dulckenstraat 20 en een winkelraam. De winkelpui wordt afgesloten door een ijzeren puibalk. Rechts van de winkelpui bevindt zich een getoogde ingang naar de voormalige burgersmederij Van Dulckenstraat 18. De ingang bestaat uit dubbele deuren met een bovenlicht met verticale roeden. De toog is voorzien van siermetselwerk. De verdieping telt drie schuiframen, die afgesloten worden door een getoogde ontlastingsboog, waarbij ontlastingsboog en boogveld zijn voorzien van siermetselwerk. Het dakschild is belegd met kruispannen. Op het dakschild bevindt zich een dakkapel met een houten omlijsting.

Vervolgvel

1

De bakstenen achtergevel van het voorhuis heeft op de begane grond links een doorgang van de straat naar de binnenplaats en burgersmederij en rechts een brede glasdeur met roede en bovenlicht. Op de eerste verdieping bevindt zich een balkon met een balkonhek bestaande uit een houten balustrade en gietijzeren spijlen, zgn. Hollandse balusters. Er zijn twee balkoningangen, bestaande uit brede paneeldeuren met twee ruiten en een bovenlicht. De ingangen worden afgesloten door een strek. Op de tweede verdieping bevindt zich een venster met stolpramen en bovenlicht, afgesloten door een strek.

De bakstenen gevel van het tussenlid heeft op de begane grond een deur met ruit met roeden en een bovenlicht, een klein venster en een venster met stolpramen met bovenlicht. Alle afgesloten door een strek. Op de verdieping zijn twee vensters met stolpramen met bovenlicht aanwezig.

Het achterhuis bestaat uit twee bouwlagen afgesloten door een plat dak. De voorgevel is opgemetseld in baksteen metselwerk en wordt beëindigd door een eenvoudige gootlijst. Op de begane grond bevindt zich links een getoogde ingang met dubbele deuren en bovenlicht met roedeverdeling en rechts een getoogd venster met raam met roedeverdeling.

De verdieping heeft links een getoogd raam met roedeverdeling en rechts een hijsluik met daarboven een hijsbalk. Alle openingen worden afgesloten door een strek.

De bakstenen achtergevel heeft ramen met roedeverdeling en een ingang met dubbele deuren naar een achterplaats, waar zich ook een buitensecreet in originele staat bevindt.

Interieur

In het voorhuis is vanuit de ingang de voormalige winkelruimte te bereiken. Een gang met gebakken vloertegels leidt naar het trappenhuis en het tussenlid. De trap heeft een balustrade met smeedijzeren spijlen en een houten trapeuning. In het tussenlid bevindt zich de keuken. Vanuit de gang is eveneens de provisiekelder te bereiken.

Op de eerste verdieping van het voorhuis zijn de woonvertrekken gevestigd. Aan de voorzijde is een kamer en suite met suitedeuren. De hele verdieping heeft een houten vloer. Er zijn interieurelementen zoals paneeldeuren, stucplafonds, schouwen en raamomlijstingen aanwezig. De wanden betreffen Brabantse wandjes.

In het achterhuis is op de begane grond de voormalige smederijruimte. Deze ruimte heeft gedeeltelijk een bakstenen vloer en gedeeltelijk een houten vloer. De houten vloer ligt rondom de werkbanken, zodat de gietijzeren objecten hier niet direct op kapot konden vallen. De werkbanken zijn nog aanwezig. Tegen de linker muur staat een smidsvuur. In het plafond aan weerszijden van het smidsvuur is de constructie waarin de blaasbalgen zaten nog aanwezig. Ook is één van de twee oorspronkelijk stootblokken voor het aambeeld nog aanwezig. Een houten laddertrap leidt naar de verdieping. Aan de rechterzijde van de ruimte is een luik naar de kolenkelder. De kelder heeft een bakstenen vloer en een plafond met troggewelfjes.

Vervolgvel

2

WAARDERING

Het complex Van Dulckenstraat 18-20 is van cultuurhistorische waarde als zeldzaam voorbeeld van een burgersmederij in stedelijk gebied.

Het complex is kenmerkend voor Bottendaal, dat gebouwd is voor geschoolde arbeiders en veel woon-werkpanden kende. Er zijn nog maar weinig woon-werkpanden herkenbaar behouden gebleven. De smederij is derhalve zeldzaam. Bij het complex Van Dulckenstraat 18-20 zijn winkel, smederij en woonhuis nog herkenbaar en in redelijk gave staat aanwezig.

Het complex is van architectuurhistorische waarde vanwege de vroeg 20-eeuwse baksteen architectuur, met opvallend gebruik van gekleurde verblendstenen voor decoratieve elementen, en vanwege de nog aanwezige interieurelementen uit de bouwtijd.

Bronnen:

W. de Natris, chronologie Van Dulckenstraat 18-20

Bouwarchief, Regionaal Archief Nijmegen

W. de Natris, *Wonen in een stadssmederij: "Hier wordt gewoond en gewerkt"*, Nieuwsbrief Monumenten.nl, juli 2011

[einde omschrijving]

Kadastrale tenaamstelling	gegevens juni 2021
Kadastrale aanduiding	
Gemeente:	Hatert
Sectie:	M
Nummer(s):	3284

foto's op vervolgblad

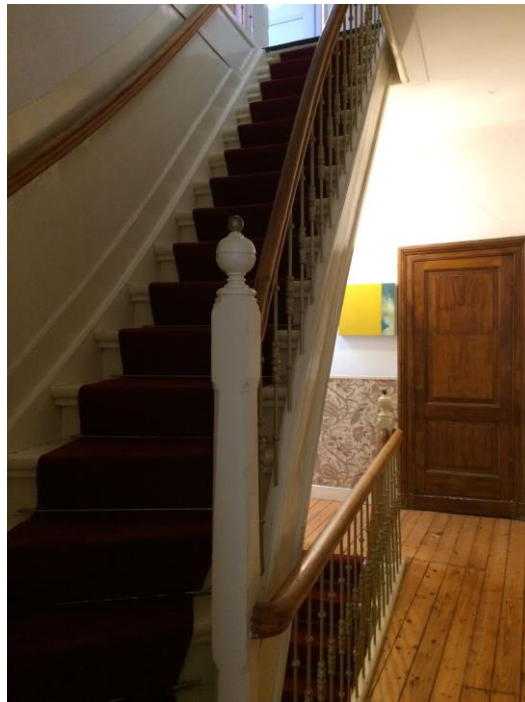
Vervolgveld

3

Vervolgvel

4

Vervolgvel

5

Vervolgvel

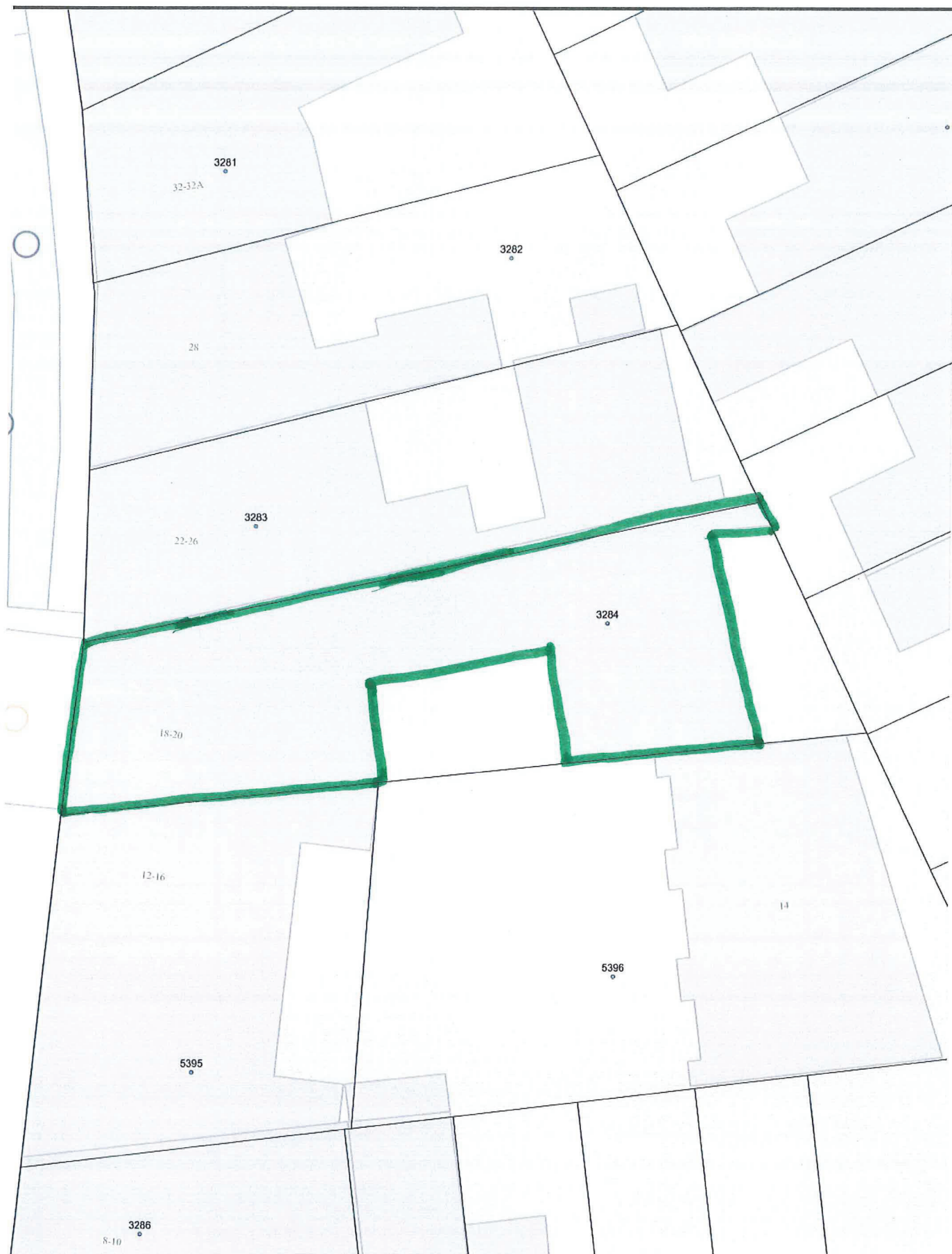
6

Vervolgvel

7

Monumentenregister Nijmegen

Van Dulckenstraat 18-20, ID-nummer 3253

2021-06-04

0 2 4m
Schaal 1:200